



ÇUMRA SEMPOZYUMU

YeniGün GAZETESİ'NİN
ÜCRETSİZ KÜLTÜR-SANAT İLAVESİDİR



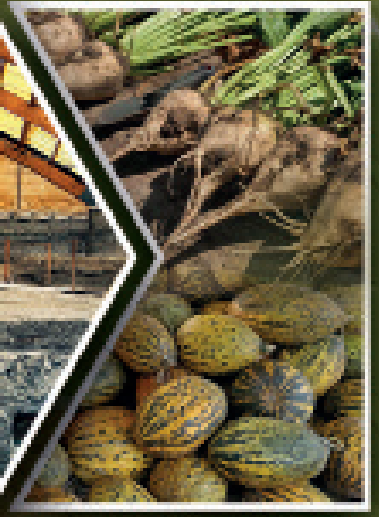
9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 3 • SAYI: 3

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI-ANUŞ GÖKCE

26 AĞUSTOS 2023 CUMARTESİ

BEKLENİYORSUNUZ



30 Ağustos - 2 Eylül 2023

www.cumrasempozyum.com

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

İÇİNDEKİLER

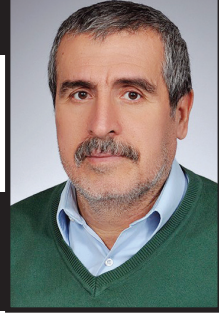
- EDİTÖRDEN
- **SADIK GÖKCE**
- GEÇMİŞ ANILARIYLA ÇUMRA CUMHURİYET LİSESİ
- **ELİFE YILMAZ MISRAL**
- MEKTUP
- **METİN EREN**
- İCNECİ KEMAL AKYOL
- **SEDAT ULUPINAR**
- İBRAHİM ŞİMŞEK'İN GÖZÜYLE KEMAL BAYRAM
- **MUSTAFA ÖZCAN**
- VEYSEL'E AĞIT
- **ANUŞ GÖKCE**
- ÇUMRA'DAN CASTELDEFELS/ BARCELONA'YA
- **NURETTİN BİLİCİ**

EDİTÖRDEN

Kültür ve Sanat insanın kendisini tanımlama ve ispat etme sahasıdır.

SADIK GÖKCE

sadikgokce@hotmail.com



Büyüme çağına giren ve yetişkinliğe doğru ilerleyen bir çocuk toplum içinde davranış, bilgi, yetenek ve ürettikleri ile yer edinir. Bu vasıfları olmayan bir birey kaç yaşına gelirse gelsin toplum içinde sıradan birisi olarak kalmaya devam edecektir.

Kültür ve Sanat nesiller arası aktarım ile toplumu şekillendirir. Bu aktarma işi sözlü olabileceği gibi yazılı da olur. Hatta yaşadığımız dönem yazı ile aktarma dönemidir. Kültür ve Sanatın görsel olarak aktarımı da vardır.

Sözlü aktarıma günümüzde en iyi örnek Türkülerimizdir. Türküler sayesinde bugün unutulmaya yüz tutan birçok kelime, gelenek- görenek ve alet edevat hakkında bilgi sahibi oluruz. Veya Türkülerde duyduğumuz kelimelerin anlamlarını araştırarak eski dönemdeki yaşam hakkında bilgiler ediniriz.

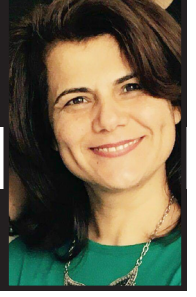
Halk oyunları, yöresel eğlenceler ve yazıya dökülmemiş ama köy odaları ve kahvelerinde uzun kış gecelerinde oynana oynana bir standarda oturmuş oyunlarda o bölge kültürü, sanatı ve günlük yaşamı hakkında bize bilgi aktarır.

Yazı başkadır. Yazıya aktarılan her bilgi yüz yıllar sonrasına yazılmış bir mektup gibidir.

Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu olarak yaşadığımız ilçenin günümüz bilgilerini geleceğe taşımayı görev olarak kabul ediyoruz. Bu konuda aylık ilave çıkarıyoruz, şiir kitapları hazırlamaya çalışıyoruz. Şimdi de Çumra Belediyesi ile birlikte bir sempozyum hazırlığı içerisindeyiz. Nasip olursa sempozyum 30 Ağustos Çarşamba günü başlayacak. Dört gün sürecek sempozyumda Çumra'mızın yetiştirdiği üniversite hocaları bildiriler sunacaklar. Çumra'nın tarımı, ekonomisi, sosyal dokusu, kültür ve sanat hayatı masaya yatırılacak.

Yine aynı tarihlerde düzenlenecek olan Çumra Tarım Bayramı'nda da olacağız. Bize ait olan standımızda hemşehrilerimizle buluşup hasbıhal etmeyi, dertleşmeyi düşünüyoruz. Standımızı ziyaretiniz bizi memnun edecektir.

GEÇMİŞ ANILARIYLA ÇUMRA CUMHURİYET LİSESİ



**ELİFE YILMAZ
MISRAL**

(Geçen ayki sayımızda yazının çok az bir bölümü yayınlanmış gerisi ilavede yer almamıştır. Bu hata için hem siz okuyuculardan hem de yazının sahibi Elife Yılmaz Mısral'dan özür diliyor ve yazının tamamını bu sayımızda yayınlıyoruz. S.G)

Doğduğun coğrafya, ev kâderin midir net bir cevabı olmasa da; önce gerekliliklerle, sonra bazı sebeplerle oradan uzaklaşman gerekir. Zaman ve meşafe seni gerçek hayatın içine çeker, oradan da bir yol belirlersin. Bunun bir yaşam döngüsü olduğunu çok sonraları anlayacak olsan da; dünyayı, insanı tanımak ve geleceğini belirlemek için atılan küçük adımlardır. Görürsün, anlamaya başlarsın, henüz yolun çok başındasındır da... Çoğu kez okulla başlar bu süreç iş, evlilik devam edecektir, hikâyeleri ve yazgılarıyla...

Benim gibi tren yolu arkasının çocuğu iseniz önce tren yollarını aşmanız gerekirdi. Küçük bedenlerin, kızgın demirlerle başlayan zorlu yolculuğuyla... Küçümsenmeyecek bir mücadeleydi. Atatürk İlkokulundan sonra boyumuz gibi yolumuz da uzayacak, pusulamız 'ortaokul çocuğusun' diyecekti... Çumra'da adımlayarak herkesin, her yere ulaşabildiği yıllardı... Sene1984.

Artık Çumra Cumhuriyet Lisesi Ortaokulu öğrencisiydim. Çocuk başlayacağımız okulumuzu, birer genç kız olarak tamamlayacak, şartlar bizi nereye sürüklerse oraya savrulacaktık; sonbaharın hazanında savrulan yapraklar misali. Evet, o yıllarda geleceğimizi biz değil; biraz kader çokça ebeveynler belirliyordu.

Siyah önlükten sıyrılıp, lacivert jile, beyaz gömlek ile tanışacaktık. Üstümüze bir büyümüşlük sinecek-

ti. Çanta taşımak zorunda değildik, henüz sırt çantası diye bir şey de bilmiyorduk. Bütün kitaplarımızı yanımızda bulundurmamıza gerek yoktu, ders programımız vardı, hangi saatte hangi dersin olduğu belliydi. En alta koyulan, kaplı kitaplar sonra defterler ve varsa en üste kalemlik. Tek kolunla ya da göğsünde tutup taşımak nasıl da havalıydı. Hele o delikanlılar! Pek çoğu ilk kez takım elbise ile tanışmıştı, rengârenk. Onlarda kitaplarını kollarının yanında taşıyor, kalemlerini bir memur edasıyla iç ceplerine koyuyorlardı. Büyümek güzel miydi yoksa?

Alçak duvara takılı demir kapıdan ilerler ve bir kaç merdiven inerek girerdiniz o zaman ki adıyla, Çumra Cumhuriyet Lisesinin bahçesine. Sanki 'ortaokul- lise' diye bir ayırım da yoktu, Cumhuriyet Lisesiydi orası, adı 1923 de kurulmuş Cumhuriyete ithafen...

Devasa söğüt ağacı sarkan dallarıyla karşıladı sizi o yıllarda. Kaçlı yıllarda ekilmişti, var mı bileniniz? Herhangi bir söğüt ağacı gibi görünse de, değildi! Binlerce öğrenciye gölgelik ettiği gibi hatıraları da saklayan yeşil bir şemsiyeydi ve o dönemin belleği idi, yok olmuş başka hafızalarımız gibi! Erken gelenin sırtını dayadığı gövdesi, suya atılan taşın yansıttığı halkaları gibi etrafında biriken öğrenciler... Gündemleri neydi? Yıl seksenlerin ortasıydı; siyaset konuşuluyor olamazdı! Dersler, yapılacak yazılılar, soruların nereden çıkabileceği ihtimali, öğretmenleri, arkadaşları, okudukları romanların konuları, popüler kızlar, yakışıklı delikanlılar, belki de çokça aşk...

Gelin dönelim o yıllara; hatırımda kalanları, bana düşen duygularımla, benim ruhuma işlenmiş anları ve isimleriyle. Somut görünen her şey yıkılabilir, değiştirilebilir, buna rağmen kim yaşadıklarımızı, hissettiklerimizi, gözlerimizle gördüğümüz, kulaklarımızla duyduğumuz gerçeklikleri değiştirebilirdi ki!

Yazalım ve yaşatalım! O ruhu hissedenerle paylaşacağımız kelimeleri, cümleleri, belleğimize ve sonsuzluğa...

"Alçak duvara takılı demir kapıdan ilerler, bir kaç merdiven inerek girerdiniz" demiştim yukarıda! Çumra'nın ve civarının gençleri artıkça, yıllar geçtikçe kocaman bahçeye yaptırılmış üç bina vardı.

Merdivenden birkaç adım sonra, Ahmet Abinin yaptığı tostların kokusuyla karşılaşman gerekiyor önce. Henüz zil çalmamış veya teneffüstsün demek ve önünde yoğun bir kalabalık varsa! Tostunu, çayını, oraletini içenlerden gözümüzü alıp; şöyle bir sola dönelim...

1954 yapılan ilk bina. İki kanatlı, genelde tek kanadı açık. Sizin için 35 yıl sonra yeniden giriyorum o koridora, kendi dönemime. Bu arada sizler çoktan hayata atılmışsınız, kalmamış hapislerde yatmışsınız! Çok aydınlık değilse de öyle bir gelecek ümidiyle atıyorum ilk adımımı ve kendi dönemimi anlatıyorum...

Solda ilk kapı beden eğitimi dersinin malzemelerinin olduğu yer. Sağda sanırım yakacaklar vardı, henüz sınıflarda sobalarımız var, kartopu oynayıp, etrafında ısınıp, kendi devrimizin sohbetlerini ettiğimiz... Yan yana devam eden onlarca sınıf. İlerde sağda erkelerin elişi atölyesi... Dört çitanın bir araya gelmesiyle dokunulmaya çalışılan kilimler, kibritler ile yapılan maketler. Erkek arkadaşlarımıza ne kattı ki; bir gün sormak isterim. Ve kapkara betonun hâkim olduğu lavabolar. Devam ediyorum benim ilk sınıfım; 1-g numaralı 1464. 40'lı sınıflar... İlk sırada yım öğretmen masasının önünde.

Burada biraz zaman geçirmek istiyorum. Türkçe Öğretmenimiz Özden Kaçan'dan bahsetmez isem Cumhuriyet Lisesi ruhunu hissetmemiş sayarım kendimi. Zayıf, kumral o naif kadın derslerde karşıma oturuyor. Okumayı seviyorum, o naif sesiyle hepimize "Edmondo De Amicis'in Çocuk Kalbi" kitabını okuyor. Bir öğretmenin sevgisini iliklerime kadar hissediyorum. Sevgi neler yaptırır, yaptırdı bir rehberlik dersinde! Her kadar yıllarca sürececek bir travmaya sebep olacaksa da değerdi!

Yeteneklerimizi ölçmek istemişti belki "kim tahtaya çıkıp şarkı söylemek ister" dedi. Hiç düşünmeden Emel Sayın'a dönüştüm. "Yılları durduracak- Güneşi doğduracak- Dünyayı dolduracak- Bir sevgi istiyorum" diyorum. Notalar, mimikler, eller, küçük bedenim kaptırmışım kendimi... Sınıftaki gülüşmelerle kendime geliyorum ve yakın yıllara kadar sürececek bir travmam vardı artık. Katıldığım korolarda dahil, artık şarkıları sadece sesimi yutup, dudaklarımla söyleyecektim. Olsun değerdi o öğretmenim için her şeye! Kış önünde ince topuklu, şeritli şık ayakkabısıyla gördüğümde çok şaşırılmışım o mevsimde! Ne zaman öğretmenimin kışlık ayakkabısını bir arkadaşımın ayağında gördüğümde şaşkınlığım hayranlığa, bir öğretmene duyulabilecek en büyük sevgiye dönüşmüştü.

Sınıfımdan çıktım, 1950 ve 1960'lı yıllarda sizin idari kısım diye bildiğiniz, bizim geçemediğimiz camlı bölmenin ötesine geçemiyor, orada dikili kalıyorum. Artık orada Halk Eğitim Merkezi var. Sonraki yıllarda orası ile olan ünsiyetim sebebiyle görecektim, o kapı ardını. Salon diyebileceğim yere açılan acılan üç dört odalı bölme. Geçmiş yıllarda sınıf defterinin toplandığı, cetvelli Nöbetçi Öğretmenlerin gezdiği, belki sopalının yendiği alan. Oradan ayrılıp, sizler için bir süre daha bu binada kalacağım. Ortalarda bir sı-



nif, alçak penceresi bahçeye bakan 2-C 'deyim. Gördüklerimiz değişmiş olsa da benzer duygularla, belki başka fikirlerin düşünceleriyle bakmış da olabiliriz.

Sınıf öğretmenimiz Mustafa Kılınçel. İlgili, dersini dinleten üstelik sınıf öğretmenimiz. Feride Erkoç; renkli takım elbiseleriyle dikkat çeken edebiyat öğretmenimiz, Resim Öğretmeni Levent, masanın üstüne oturttuğu bir arkadaşımızın karakalem resmini çizdirirken; kafanın dokuzda bir olduğunu ve başka detaylarını anlatıyor. Okulun kızlarının çoğuyusa ona âşık. Yaşar Kılıç İngilizce öğretmeni. Sert kişiliğiyle bilinir, çekinilirdi. Mustafa Altun; koltuğunun altında siyah çantası ve elinde cetveli.

Hani korkardık da... Sosyal Bilgiler Öğretmeni İshak Şahin, Fransızca Öğretmeni Azime Ayyıldız, Başka bir Türkçe Öğretmenimiz Sibgatullah Çelik, Beden Öğretmeni Nurettin Dülger, Sosyal Bilgisi Öğretmeni Ömer Lütfi Gökdağ, Tarihçi Fahri Celep, Kimyacı Sezin Çerçiler ve Okul Müdürleri Mehmet Kınalı ve Süleyman Atalay'ın isimlerini de saygıyla anmak istiyorum yeri gelmişken...

Bahsi geçen sınıfın; en eski binanın soldan üçüncü penceresinden bakmak istiyorum birazda sizler için...

Kalın duvarda alçak bir pencere. Yaz günlerinde pencerenin sonuna kadar açılmasını dört gözle bekliyoruz, derste bile bahçeye hâkim olmak harika bir duygu. Yanımda Zehra ve

Suna. Pencere yanında oturmak için Suna ile aramda bir yarış. Onun yeri, genelde o kazanıyor, benim kazandığım günlerde Cumhuriyet Lisesinin bahçesi benim, teneffüslerde cıvıl cıvıl, diğer zamanlar beden dersi ve boş geçen derslerinin avareliğinde gezen öğrenciler, bazen gözlerimizin aradığı şeyler vardı kalbimi çarptıran.

1969 yılında lisenin bahçesine yapılan ikinci binayı görüyorum upuzun, benim dönemimde laboratuvarların bulunduğu... Yanındaki alanda voleybol sahası, zaman zaman uzun atlama ve gülle attığımızı hatırladığım yer. Solunda ki alanda basketbol sahası var. Beş adımda sektirip topu potaya atabildiğim pek yok. Beden eğitimi alanı, çalışma yeri ve birçok hareketin olduğu alan. Duvarın arkasında evlerden var. Biri Bursalıların evi... Arkadaşım Mukadder'ler oturuyor, okulun dibinde olmanın şansında. Tekrar pencereden bakıyorum kafamı uzatıp. Yağmurlu günlerde küçük göletlerin olduğu kumlu bahçe... Duvar dibinde küçük ağaçlar. İkili, üçlü, beşli gruplarla gezen öğrenciler. Örgülü ya da kısa saçlı kızlar genelde kol kola geziyor...

Çıktım eski binadan, laboratuvarların olduğu, lise bahçesine yapılan 2. binaya geldim. Yapım tarihi 1969 olduğunu yazmıştım biraz önce. Önünde çitle çevrili ana binaya bağlı bir bahçe. Bir kaç merdivenden girilen yine uzun gri bir koridor. Fen Bilgisi derslerinin işlendiği yer. Soğan

zarlarını inceliyoruz, cam kapaklı dolapların içinde hassas malzemeler. Mikroskoplar. Lam ve lamel! Hala aklımda. Öğretmenimiz İbrahim Çomak. Sevdiğimiz bir öğretmenimiz. Kaymakamlıktaki görevim zamanında Milli Eğitim Şube Müdürüydü, mesai arkadaşlığımız oldu. Bugün de hala görüştüğüm kıymetli eğitimcilerimizden...

Bu binadaki bir anımdan bahsetmek isterim. Birinci sınıfta kol seçimlerinde nedendir hatırlamıyorum; okulu güzelleşme kolunu seçmiştim. Bu binanın girişindeki sağdaki ilk sınıfta toplanırdık rehberlik saatinde. Havanın iyi olduğu günlerde bahçedeki çöpleri temizlemekte tek yaptığımız da. Rehber öğretmenimiz Gündoğdu Ayhan. Yine masa önündeyim tek kız da benim. Kendimi garip hissediyorum, bol bol kitap okuyorum, fısıldayarak konuşacak bir arkadaşım dahi yok, gönül dünyama kattıklarını ise...

1971 yılında yapılmış 'ana bina' dediğimiz ve aynı bahçeye yapılan iki katlı üçüncü ve son bina. Merdiven önlerinde ders öncesi sıraya girilir. Sınıfların duracakları yerleri belli... Konuşma yapan, nasihat eden Müdürler, hep bir ağızdan okunulan İstiklal Marşımız. Bayrak direğinde hafta sonu yükselen, hafta başı indirilen şanlı bayrağımızı izlediğimiz bina önü.

Yan kapısı girişe bakan önü ağaçlıklı alanla biraz nefes alan, bahsettiğim söğüt ile gölgelenen öğrencilerinin genç sesleriyle şenlenen ana bina. Ders önceleri ve teneffüslerde devasa söğüdün gölgesine sığınamayanlar, o binanın gölgesinde. Bizim dünyamız daha küçük, biraz daha büyük olanları izliyoruz bazen, çokça da kitap okuyoruz oralarda. Romanı keşfetmişim. Kerime Nadir ilk aklıma gelen...

İki katlı büyük pencereleri olan aydınlık binanın koridoru, daha aydınlık idare bölümler, köşede öğretmenler odası, diğer bir köşede erkekler tuvaleti ve yukarı çıkılan

merdivenden oluşuyordu. İkinci katın merdivenlerinin sağında okul kütüphanesi var ve memuru Fazilet Veziroğlu. Sık sık oradayız, neredeyse okumadığımız roman kalmamış. Kızlar lavabosu yukarda, beden derslerinde hınca hınç oradayız eşofmanlarımızı giymek için. Artık üçüncü sınıftayız, aynaya da çokça bakmak istiyoruz. Sene 1987.

Son sınıfta yine sınıf başkanayım. Defter getir götür, anlam veremediğimiz haller, yetişkin dünyası. Büyük öğretmen odası, kolayca dalamazdık öyle, çekinirdik, bazen kapıda uzun uzun beklerdik bir derdimizi anlatmak için; Z kuşağı değildik ki biz... Kapıyı açınca aydınlığı boğmuş sigara dumanının içinde öğrenciler kadar teneffüse özlemlerle sarılmış öğretmenler... Çaylar, dönen muhabbetler, teneffüste bile bitmeyen öğrencilerin problemleriyle... Saygı, selam ve rahmet dilekleriyle hepsi...

Sınıfım 3-C. Alt bölmeleri boyanmış yüksek pencerelerine rağmen ferah ve daha yeni bir bina. Suna Zehra ve ben yine birlikteyiz. Kızlar ön sıralarda. Arkamızda daha ufak tefek erkek arkadaşlarımız. O yıl öğretmenimizden kaynaklı tarihi bir ayrı seviyorum, müzik derslerini de. Flüt ile "İlgaz Anadolu'nun sen yüce bir dağısın" çıkartabiliyorum. İngilizce öğretmenimiz Mustafa Toydemir. Bir teneffüste evden getirdiğimiz kahve fincanı ile ruh çağırarak istiyoruz, nöbetçi olan din dersi öğretmenimiz tarafından uyarılıyoruz.

Çok istememe rağmen Lise bölümünde okuyamadım Cumhuriyet Lisesinde. Resmi Bayramlarımız ve bando takımı hariç çok fazla sosyal olabileceğimiz etkinliklerimizi hatırlamıyorum. Daha orta sonran kıyafetlerimi hazır edip içinde olmayı çok istediğim bando takımının içinde olamasam da arkasında neredeyse binlerce öğrenci ile birlikte durduğumuz stadyumlarda olmak da bir onurdu, hala içimde tütsülen bir sürü anlarıyla...

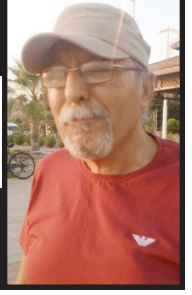
MEKTUP

Mektup üzerine bir deneme yazmayı düşündüm. Yazmadan önce konu ile ilgili bir ön araştırma yapayım dedim. O kadar çok şey yazılmış ki bu konuda, deneme değil kitap yazılacak kadar bilgi var. Kitap yazmak mı? Bu benim boyumu aşar. Kısa bir tarihçe verdikten sonra kendi deneyimlerimi yazsam daha iyi olacak.

Eldeki en eski örnekler Mısır firavunlarının diplomatik yazışmaları ve Hitit krallarının Hattuşa (Boğazköy) arşivinde bulunan mektupları. İlk özel mektuplara Antik Çağda rastlanıyor. Ortaçağ ve Rönesans yıllarında gelişimini sürdürüyor ve Avrupa'da 17. Yüzyılda sosyal ve kültürel hayatın merkezi olarak görülen, edebiyat konuşulan salonlarda yaygınlaşıyor.

İlk Türkçe mektup örneklerini bin yıl önce Uygur Türklerinde görüyoruz. O dönemde mektup betik veya bitik olarak biliniyordu. Ancak İslâmiyet yaygınlaştıktan sonra mektup kelimesi daha sıkça kullanılmaya başlıyor. Arapça kitap kökünden türetilmiş "yazı, yazılı şey" anlamına gelen bir kelime. Divan edebiyatında nesir türü içinde değerlendirilmiş. Münşeât adı verilen diğer nesirlerin de olduğu dergiler içinde toplanmış. Halk edebiyatında türkölere ve manilere konu olmuş. Özellikle asker mektuplarında bunları görmek mümkün...

Mektup da benim kelime dağarcığıma annemden dinlediğim bir asker mektubu sayesinde girdi. Henüz ilkokula başlamamıştım. Annem ilkokul mezunudur. O dönemde çevresinde okuryazar olan tek kadındı. Zaman zaman oğlu askere gitmiş, ya da kocası gurbette olan komşu kadınlar askerde oğullarından, ya da gurbetteki kocalarından gelen mektubu okuturlar, aynı gün cevap da yazdı-

METİN
EREN

rırlardı. Asker mektuplarının zarfları üzerinde kırmızı bir damga olurdu. Bu damgada "Er mektubu görülmüştür" yazdığını ve zarfın açık olduğunu okuma yazmayı öğrendikten sonra fark edecektim.

Askerler mektup beklerler. Kimi anasından, babasından, kimi eşinden, kimi sevdiğinden... Mektup dağıtımı için haftanın bir günü ayrılmıştır. Saatler, dakikalar geçmek bilmez. "Bölük toplan, mektup dağıtılacak!" komutu gelir nihayet. Herkes koşar sevinçle. Çavuş mektubu gelenlerin adlarını okur. Mektubu gelen, bir kenara çekilir, okur, bir kez daha okur, hele yavukludan gelmişse, defalarca okur. Bu arada adların okunması devam etmektedir. Kalanların yürekleri yerinden çıkacak gibi olur. "Acaba gelmeyecek mi?" sorusuyla kıvranırlar. Derken dağıtım biter. Mektubu gelen öncekiler gibi bir kenara çekilirken, mektubu gelmeyenler boyunları bükük, oradan ayrılırlar. Hayatın dertlenmeyle geçmeyeceği böyle böyle öğrenilir. Hemen bir teselli yolu aramaya başlarlar.

İlkokul 3. Öğretmenimiz mektup yazmayı öğretiyor. "Birinci kural, mektup kurşun kalemle veya tükenmez kalemle yazılmaz, dolma kalemle yazılır. İleride daktilo kullanmayı öğrenirseniz, sakın özel mektuplarınızı daktiloyla yazmayın. Daktilo sadece resmi yazışmalarda kullanılır. Öyle asker mektubu gibi hal hatır sorarak başlamayın. Selâm kısmını en sona bırakın."

Babamın Almanya'dan yazdığı, zarflarında ince kâğıttan bir astarın olduğu mektuplar... Annem bizimle

İlgili kısımları okurdu. Benim için, "Oğlum sen evin reisisin, sakın anneni üzme" yazardı sevgili babam. Koltuklarım kabarırdı, reisliğin sorumluluğunu taşımaya çalışırdım. Buna rağmen, zaman zaman annemi üzdüğüm de olmuştur. Nihayetinde ben de çocuktum.

Öğretmenimizin tüm sınıfı mektup atmak için postaneye götürüşü. Mektup kuyruğuna girişimiz, cıvıltılar, gülüşler... Orada olanlardan bazılarının saçlarımızı okşaması... Uzun yüksek -şimdi stand veya banko denilen- masaya yetişmek için, boyumuz yetmediğinden, ayaklarımızın ucuna basarak, pul parasını görevli memura uzatışımız. Baş parmağımızın ucuna yapışmış pulu, bir kenara çekilip zarfın sağ üst köşesine yapıştırışımız ve kahverengi formika kaplı bankonun uygun bir yerine açılmış zarf deliğinden atışımız. Yazarken bu sahneler gözümün önüne geliverdi.

Mektup, zarf ve pul... Bayramlar ve yılbaşı günlerinde mektubun yerini tebrik kartları alırdı. Kimi, mektup zarfından küçük, kimin de daha büyük zarflara konulurdu tebrikler. Zarflar kapatılmaz, zarf kapakları sivri ucundan aynı zarfın içine uygun bir şekilde yerleştirilirdi. O kartlardaki çiçek, kuş ve manzara resimlerine hiç girmeyeyim. Yazı kontrolünden çıkar, beni bambaşka yerlere götürürverir.

Sonra pullar kalktı, memurun damgası yeterli olmaya başladı. Sahi, damga pulları vardı eskiden. Dilekçelere, senetlere yapıştırılıyordu. Artık onlar da kalktı. Ama değişim bu, kaçınılmaz bir şey. Mektup gönderilmiyor, mesaj atılıyor. Mesaj göndermek yerine mesaj atmak niye? Uzun süre direndim "mesaj atmak" ifadesini kullanmamak için ama direncim tükenmek üzere. Bazen kendi kendime kızıyorum. "Dinazorluğun âlemi yok! diye" Yine de bildiğimi okuyorum. Bakalım, daha ne kadar direnebileceğim?

Ortaokul yılları. Pul koleksiyo-

nu yapmaya başladım. O günlerde gazete ve radyolar İstanbul'da yeni yapılmaya başlanan İstanbul Boğaz Köprüsü haberleriyle dolu. Bir haberde de Boğaz Köprüsü için hatıra pulu bastırıldığını okudum. Yüz otuz kuruşmuş. Benim gibi pul koleksiyonu yapan bir arkadaşşıma söyledim. Hemen harçlıklarımızı biriktirmeye başladık. Yüz otuz kuruş deyiş geçmeyin. O günler için nerdeyse bir haftalık harçlığımız. Parayı denkleştirince doğru postaneye... Mektuplarla ilgili memura Boğaz Köprüsü pulu almak istediğimizi söyledik. Bizi müdüre havale etti.

Çekine çekine, heyecan içinde müdür odasının kapısını çaldık. Saçlarındaki siyahları azalmış, beyazın hakim olduğu, kırmızı yanaklı bir adam başını kaldırdı. Gözlüğünü burnunun üzerinden yukarı doğru kaldırıp bizi dikkatlice süzdü:

"Buyurun çocuklar. Ne istemiştiniz?"

"Şey... Boğaz Köprüsü pulu alacaktık da!" diye geveledim, yenemediğim heyecanımla.

"Buyurun oturun," dedi. Bir eliyle de masasının önündeki misafir koltuklarını gösteriyordu. Arkadaşımla birbirimizin yüzüne baktık. Çekine çekine gösterdiği koltuklara oturduk. Dizlerimizi bitişirdik. Elimizi koyacak yer bulamıyoruz. Arkadaşımın ellerini dizlerinin üzerine koyduğunu görünce ben de öyle yaptım. İlk kez birisi bize bir yetişkine davranır gibi davranıyordu. Adam yerine konulmak, ne güzel bir duyguymuş meğer!. Kitaba benzer bir pul koçanın içinden cımbızla iki pul çekti. Her birini iki küçük zarfın içine koydu. Övücü sözlerle gönlümüzü okşadı. Pul parasını verdik. Teşekkür ederek sevinçle oradan ayrıldık. Zarfın içinde, üzerinde boğaz köprüsü manzarası olan ince uzun bir pul duruyordu. Eve gidince özenle pul defterimin en başına yerleştirdim.

Lisedeyiz. Edebiyat öğretmenimiz nasıl mektup yazılacağını anlatıyor. İlkokulda iyi öğrendiğimden emin

olduğum için pek oralı olmadım. Dinler gibi görünüyorum ama kafam başka yerlerde. Bir ara "Kâğıdı uzun kenarından ikiye katlayın" gibi bir şeyler duydum. Demek ki o kısmını ilkokul öğretmenimden iyi dinlememişim. "Ön yüz bitince, sakın arkasına yazmayın. Eğer yazacağınız bitmemişse, ikinci bir kâğıda yazarsınız" diye devam etti ders. Üniversite yıllarında edebiyat öğretmenize mektup yazmıştım. Aman bir hata yapmayayım diye elim ayağıma dolandı. Sanki sınavdaymışım da bana not verecekmiş gibi geliyordu.

Aşk mektuplarından da bahsedeyim biraz. "Gençliğinde hiç aşk mektubu yazmamış olanlar, hayatı eksik yaşamışlardır," diye bir laf etsem, çok mu iddialı olur acaba? İlgi duyduğunuz, ya da size karşı ilgi duyduğunu sandığınız bir kişiye mektup yazmak. Önce acabalarla kıvranırsınız. Bazen cesaretiniz kırılır, bazen de "Ne olursa olsun, yazmalıyım" dersiniz. Sonra vazgeçersiniz. Bu gidip gelmeler arasında, hiç beklemediğiniz anda mektup yazarken bulursunuz kendinizi. İlk satırlar çekinerek yazılır. Harfler titrektir. Dolmakalemin kâğıt üzerindeki cızırtısını duyarsınız. Sonra kalem kaymaya başlar. Ürkek satırların, titrektir harflerin yerini kendinden emin, dik duruşlu ifadelerin aldığını görürsünüz. Eğer muhatabınız titrektir harflerden, cesaretli ifadelerle geçişi fark ederse, şanslısınız demektir. Eğer fark etmemişse, şansınıza küsün.

Günümüz gençleri mesaj "atıyorlardır" herhalde. Yadırgamıyorum. Her kuşak yaşadığı dönemin iletişim yöntemini bulmuştur. Yöntem ne olursa olsun, duyguların özü aynı kalır.

On dokuzuncu yüzyıl romanları, mektup yazma, mektup ulaştırma sahneleriyle doludur. Yazılan kişi uzaksa mektup bir posta arabasına verilir. Yakınsa mektup taşıyan kişi, ya bir arkadaş olur, ya da bir uşak. O dönemlerde soylular mektuplarını uşaklarıyla veya hizmetçileriyle

gönderirler çünkü. Bu romanlardaki mektuplardan beni en çok etkileyen Suç ve Ceza'da, kız kardeşinin Raskolnikov'a yazdığı mektup olmuştur. Mektubu okuyan Raskolnikov, kardeşi hiç öyle bir şey yazmamış olmasına rağmen, onun kendisi ve ailesi için fedakârlık yaparak, hiç sevmediği birisiyle evlenmek istediğini anlar. O mektupta, insan onuru ve zaafı o kadar güzel anlatılır ki, Dostoyevski'ye hayranlığınız biraz daha artar. Bu arada, Dostoyevski'nin yayımlanmış ilk romanı olan İnsancıklar'ın karşılıklı mektuplarla örülü olduğunu da söylemeliyim.

Nazım Hikmet'in Piraye'ye ve oğlu Memed'e yazdığı mektuplar mektup-şiirin en güzel örnekleri arasındadır. Şu an içimden geldi, oğluna yazdığı mektup-şiirden bir bölüm alıvereyim şuracığa:

[...]

Tohuma, toprağa, denize inan
İnsana hepsinden önce.

Bulut, makinayı, kitabı sev
İnsanı hepsinden önce.

Kuruyan dalın,
Sönen yıldızın,
Sakat hayvanın,
Duy kederini.
Hepsinden önce de insanın

Sevindirsin seni cümlesi nimetlerin.

Sevindirsin seni karanlık ve aydınlık.

Sevindirsin seni dört mevsim.

Ama hepsinden önce insan sevin-dirsin seni.

Mektup üzerine daha çok şey yazmak mümkün... Başta da dedim ya, bir kitabın konusu olabilir. Şairler ve yazarlar yalnızdır. Ne derece doğru olduğunu bilmem ama şiirlerle, öykülerle, romanlarla, kısacası; edebiyatın tüm türleriyle bilmedikleri, tanımadıkları bir okuyucuya mektup yazıyorlardır belki.

İĞNECİ KEMAL AKYOL

Bu yazımızda sizlere Çumra'da bir dönemler sıhıya iğneci olarak halka hizmet eden ve halkın sevgisini kazanıp hayır dualarını alan İğneci Kemal Akyol'dan bahsedeceğiz.

Aslen Kırım Tatar'ı olan Kemal Akyol 1923 yılında Romanya Silistre'de Şerife ve İsmail çiftinin çocukları olarak dünyaya geldi ve ilkokul 4. Sınıfa kadar Romanya'da okudu. Dokuz yaşında ailesiyle birlikte Türkiye'ye geldiler ve Atatürk tarafından Çumra'ya yerleştirilen aileler ile birlikte Çumra'ya yerleştiler. Eğitiminin geri kalan kısmını Çumra'da devam ettiren Kemal Akyol babasının yanında yavaş yavaş yetiştirmeye başladı. Babası İsmail Akyol aşçı olduğu için Çumra'da kendisi bir lokanta açtı ve bu lokanta Çumra'nın ilk lokantası olarak bilinir.

Kemal Akyol 1941 yılında bir an önce hayata atılmak için askere gitmek ister ve yaşını büyütme kararı verir. Mahkeme kararıyla yaşını büyüterek askere gider. İstanbul Selimiye Kışlasında dört yıl piyade olarak askerlik yapan Kemal Akyol askerlik dönüşü 1945

SEDAT
ULUPINARLI

yılında Çumra Kadastroda memur olarak görev alıp çalışmaya başladı. Burada bir müddet çalışan Kemal Akyol Kadastro memurluğundan ayrılarak Devlet Hastanesine sağlık memuru olarak işe girer ve orada çalışmaya başlar.

Hastanede yıllarca hizmet veren Kemal Akyol burada hem sağlıkla ilgili terimleri ve ilk yardım usullerini hem de iğne yapmayı öğrendi. Daha sonra Akören'e tayini çıkan Kemal Akyol annesinin izin vermemesi üzerine istifaya ederek Halk Eğitim Merkezinde memur olarak işe başlar ve emekli oluncaya kadar burada çalışıp 1978 yılında emekliye ayrılır.

1979 yılında Hac ibadetini yerine getiren Kemal Akyol ömründe iki evlilik yapmış ve bu evliliklerden kendisinin toplam yedi çocuğu dünyaya gelmiştir. Eşlerinden birisi Semiye Hanım diğeri ise Gülsüm ve Bilal kızı Makbule Hanımdır. İğne yapacağı insanların listesini ve iğne saatlerini bir kâğıda not eden Kemal Akyol bu listeye ve saatlere göre insanların evlerine kadar gider ve iğnelerini yapar gelirdi. Bu işten hiçbir zaman ücret almamış, hastalara yardım etmek amacıyla ve sevdiği için yaptığını söylerdi.

Kemal Akyol iğne yapmayı bildiği ve ihtiyacı olan herkese gece gündüz, yağmur çamur demeden bisikleti ile giderek iğnesini yapıp yardımcı olduğu için halk arasında "İğneci Kemal" olarak nam salmış ve bu şekilde anılmıştır.

Kemal Akyol 26.12.1992 tarihinde ömründe hiç alkol almamasına rağmen yakalanmış olduğu siroz hastalığı yüzünden hayatını kaybetmiş ve Çumra mezarlığına defnedilmiştir. Allah rahmet eylesin.

İBRAHİM ŞİMŞEK'İN GÖZÜYLE KEMAL BAYRAM



**MUSTAFA
ÖZCAN**

Bazen hatıra kitaplarında ilgi çekici haberler yahut bilgilerle karşılaşırız. İbrahim Şimşek'in hayatını anlattığı kitabında¹ eğitim tarihimizin bir bölümüne de değinilmektedir. Bu arada yakından tanıdığı Kemal Bayram Çukurkavaklı'ya da hatıralarında yer vermektedir.

Şereflikoçhisar Yatılı Bölge Okulu'nda öğretmenlik yapan İbrahim Şimşek'in bildirdiğine göre bu okulda 600 öğrenci vardır. Bu okulda öğrenciler yiyip içer, yatıp kalkar, ders görürler. Yazar burada bir yıl kadar çalışmıştır. Yaz tatilinde köyleri dolaşır, okul çağına gelen çocukları toplar, onları okulu getirir. Bu öğrencilerin her türlü ihtiyacını okul karşılamaktadır. Arada sırada da okulun gereksinmelerini karşılamak için Ankara'ya gider, ister resmi kurumlarda ya da özel kurumlarda olsun gerekli işleri kovalamaya çalışır.(s.275)

Bu işlerden sonra fırsat buldukça yahut zamanı olursa, Akşam gazetesi temsilcisi arkadaşı Kemal Bayrak Çukurkavaklı'yı, Sıhhiye'deki bürosunda ziyaret eder, onunla köy enstitüleri üzerine sohbet eder.

İbrahim Şimşek, ne zaman İvriz Köy Enstitüsü için bir şey okusa, bir söyleşi duysa, aklına arkadaşı Kemal Bayram Çukurkavaklı gelir. Gümüldür'de Mevlüt Kaplan, Kemal Eke ve Dünder Aydoğdu'u ile bir aradadır. Söz döner dolaşır İvriz Köy Enstitüsüne gelir. Oradan Kemal Bayram'ı hatırlar. Yazarın bundan sonraki sözlerini şöyle özetlemek mümkündür:

İbrahim Şimşek, Kemal Bayram'ı İvriz Köy Enstitüsü'nde tanımıştır. Toprak boylu konuşkan bir çocuktur. Büyük öğrencilerle birlikte sohbet eder, yaşından büyük fikirler üretir, böylece de çok kişiyi şaşırtır. Kemal Bayram, Çumra'nın Apasaraycık köyünde doğmuştur.

(14.01.1934). Küçük yaşta anasını babasını yitirmiş, yetim kalmıştır. Köyündeki öğretmenli okulu bitirmiş ve İvriz Köy Enstitüsü'ne kaydını yaptırmıştır(1945).

Kemal Bayram, sonraki yıllarda uygulama okulunu bitirmiştir. Köy enstitüsünün birinci sınıfına kayıt yaptırmıştır. O sıralarda okul, İvriz dergisi adıyla aylık kültürel bir dergi çıkarmaya başlar. Bu dergide öğrenciler ve öğretmenler, yörenin yaşam biçimini, kültürel oluşumlarını ele alır, onları araştırır, okurlara sunarlar. Dergide bazı şair öğrenciler kendi şiirlerini yayımlarlar. Bu dergide küçük yaşından itibaren şiir yazan Kemal Bayram Çukurkavaklı'nın da şiirleri çıkar. Kemal Bayram sporu sever. İbrahim Şahin'in söylediğine göre zaman zaman resmi maçlar dışında kendilerine katılır, maç yaparlar. Aralarında ağabey kardeş yakınlığına benzer bir yakınlık doğmuştur.

1947 yılı Haziran'ında Okulu bitiren İbrahim Şahin, aynı yılın 1 Eylül'ünde öğretmenliğe başlar. O yıllarda basından öğrendiğine göre Kemal Bayram hakkında, bir şiirinde kominizm propagandası yaptığı gerekçesiyle soruşturma açılır. Okul yönetimi onu Adana Düziçi Köy Enstitüsü'ne sürgün eder. Aradan yıllar geçmiş, İbrahim Şimşek bu defa yani 1953'de Adana ili emrine verilmiştir.

Bir gün caddede yürürken Kemal Bayram'a rastlamış ve eski bir arkadaş olarak halini hatırlarını sormuştur. Kemal Bayram da ona "vaktin varsa bir kahveye oturalım da anlatayım" demiştir. Kahvehanede çay içerken de nasıl bir iftiraya uğradığını söylemiş, emniyetteki sorgusundan bahsetmiş, çektiği acıları ifade

1-İbrahim Şimşek, Köy Enstitüsü'nden Öğretmenliğe, Öğretmenden Öğrenciye, Türkiye İş Bankası, Kültür Yayınları, İkinci Basım, İstanbul 2019, 389 s.

etmiştir. Bu olay onun okuldan kaydının silinmesine ve tutuklanmasına sebep olmuştur. Verilen cezaları çektikten sonra hapisten çıkmış, Adana'da yayımlanan **Bu Gün** gazetesinde iş bulmuştur. İbrahim Şimşek'in belirttiğine göre baskı makineleri arasında hurufat taşıyıcılığı yapmıştır Çukurkavaklı. Çalışkanlığı ve dürüstlüğü sayesinde yükselmiş, o sıralarda Malik Yolaç'ın çıkardığı **Akşam** gazetesinin, Adana temsilciliği görevini üstlenmiştir. **Akşam** gazetesinin o çevrede tirajı giderek artınca, Kemal Bayram bu defa Adana'dan alınarak, başarısından dolayı, **Akşam** gazetesinin Ankara Temsilciliği'nde görevlendirilmiştir.

İbrahim Şahin ise o günlerde Şereflikoçhisar Yatılı Bölge Okulu'nun yönetim kadrosunda bulunmaktadır. Okulun işlerini takip etmek üzere sık sık Ankara'ya gelmekte ve her Ankara'ya gelişinde Kemal Bayram'ın Sıhhiye'deki bürosuna uğramaktadır. Burada geçmiş günleri konuştuklarını söyleyen yazar, bir keresinde bu büroda yazar Rifat Ilgaz, şair Can Yücel ve gazeteci Mustafa Ekmekçi'ye rastlamıştır.

Kemal Bayram, birkaç yıl sonra **Akşam**'daki görevini bırakmış, kapatılmak üzere olan **Yeni Gün** gazetesini ve matbaasını satın alarak gazeteciliğe başlamıştır. O günlerde Kemal'in eşi de kadının berberi olarak Çankaya'da bir iş yeri açmış, çok para kazanmaktadır. Çukurkavaklı, Çumra'dan getirdiği akraba bireyleriyle gazetecilik işlerini sürdürmüş, bu arada kendisi de inandığı fikirleri rahatça savunmuş, şiir kitapları yayımlamıştır.

Öte yandan İbrahim Şahin, Almanya'ya gittiği için Kemal Bayram'la olan ilişkisi kopmuştur. Yıllar sonra Kemal Bayram'ın 1992'nin Nisan ayında hayata gözlerini kapadığından haberi olmuştur. (s.276-280).

Yazımızı Kemal Bayram Çukurkavaklı'nın **Kaynak** dergisinde yayımlanan iki şiirini aktararak bitirelim.

İSTRATI VE BEN

• Bozkırlı Konuşuyor-
Bir anlık tadın sonunda,
Acılarla doğurmuş doğuran
Çaresiz atıklarında "Hayat yolları"na
Görmemiştik arayan- soran!

Ben çoban olmuştum, sen garson
Günlerce Ekmek peşinde
Geceler geçirmiştik uykusuz
Terler içinde.

Sen hürriyet için bağırduğunda
Bozkırmızda keven sökerdim,
Sonra "Sünger Avı"na çıktım denizlere,
Dallandı derdim!

Mihal'i sevdirdin Bakır'dan fazla
Uzak ellere gittim kininci
Sevdiğini bir türlü bilemedim İstira-
ti'm.

Benimki "inci".

Toros dağlarında bir gün batımı
"Angel Dayı"n beni de ağlattı
Gurufta şahlı atlar canlanıyordu
Kozma'yı, o kozmayı hatırlattı.

Sürüldüm iklimler ardına
Şaşkın-avare
Yine aşkım yeşil ümidim var İstrati'm
O toprak yüzlü yâre!

Artık sebepsiz değil gözyaşım,
Ciğerlerimde nokta,
Ümitlenmez değilim hani
Kuşlar uçarken şafakta!²

*

KARANLIKLARDA

Benim yüreğim böyledir işte
Gözlerimden alır hıncını
Bir gariplik, bir mahzunluk ki,
Sarhoş eder,
Deli eder karanlıklarda,
Yalnızım üstelik
Unutulmuşum kardeşler
Bitmiyor, tükenmiyor dertlerim
Kime söyleyeyim
Nasıl anlatayım düşündüğümü?³

2-Kaynak, Sayı: 60, 1 Ağustos 1952, s.355

3-Kaynak, Sayı: 69, 15 Aralık 1952, s.643

VEYSEL'E AĞIT

Aşık Veysel'in "Bütün Dünya kan ağladı /Ağlayalım Atatürk'e" ait şiirinden etkilenerek yazılmıştır.



ANUŞ
GÖKÇE

1894 yılında, hazan aylarında
Bir cevher doğmuştu Sivrialan'da
Kaderi yazılmış aynı zamanda
Kimsesi kalmayan dullar ağlaşır

Duydu Ahmet ağa mutlu haberi
Dedi ki feleğin döndü çemberi
Muştuyu veren aldı öteberi
Gülmeye gark olan çöller ağlaşır

Daha çocuk iken karardı bahtı
Yedi yaşındayken çileyi tattı
Dünyayı verseler neylesin tahtı
Damlaya hasret göller ağlaşır

Heft-i baharda sol gözü kapandı
Çiçek derdiyle umudu tükendi
Dokuzunda öğendere saplandı
Kadere küsen kollar ağlaşır

Okumak muradı olmadı gitti
Karanlık dünyası içini yaktı
Âmâ olsa da kalp gözü açtı
Günü gece eden yıllar ağlaşır

Babası kahroldu sarardı soldu
Ne yapsa oğulu neşesiz buldu
Neticede o da garip bir kuldu
İçini kavuran küller ağlaşır

Atası bir mesleği olsun dedi
Veysel'i saziyle yar eyledi
Şiirlerin yazdı, türkü söyledi
Sözüyle birleşen teller ağlaşır

İçini söz ilen sazına döktü
Sırtına sarılan ağır bir yükü
Kimseye demeyen derdi büyüktü
Sırrını bilmeyen eller ağlaşır

Tecer onun kadir kıymetin bildi
Hoca yapıp okullara gönderdi
Âşıklıkta usta beratın verdi
Yüzündeki benler, çiller ağlaşır

Ata'yı severdi, şiir düzerdi
Kahramanlık türküleri söylerdi
Birlik beraberlik yoludur derdi
Araya fit veren diller ağlaşır.

Gazi'yi özlemiş düşmüş yollara
Üstü başı dökülmüş dönmüş kuşlara
Birbirine yaslanmış karlı dağlara
Önüne bend olan beller ağlaşır.

Büyük Türk lidere destan yazmıştı
Medeniyet işte budur demişti
Vatana millete gönül vermişti
Bir geçit vermeyen yeller ağlaşır.

Sivrialan köyü matem bağlamış
Veysel öldü diye yürek dağlamış
Göz yaşları tufan olup çağlamış
Denize kavuşmayan seller ağlaşır

Toprağına âşıktı, yârim derdi
Dertlerini yalnız ona söylerdi
Dostlarına candan selam verirdi
Tarlada derilen güller ağlaşır.

Anuş der Veysel'i anlatmak zordur
Sözleri içinde yanan bir kordur
Sivas'ın içinde evini sordur
Yerini bilmeyen kullar ağlaşır.

Anuş Gökçe-28.07.2023 Havzan/ Konya



ÇUMRADAN CASTELDEFELS/BARSELONAYA

Çumra Kültür Sanat Grubunun kurucusu Sadık Gökce arkadaşım "Çumra'dan bir İspanyol Hanım'la evliliğe uzanan yolun öyküsünü anlatabilir misin" deyince mazime (o yıllara) geri döndüm.

Çumra Cumhuriyet Lisesini bitirdikten sonra 1976 yılında öğrencisi olduğum Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi yıllarımı hatırladım. Bu yılları "12 Eylül'e Giden Yol. Bir Hukuk Öğrencisinin Günlükleri" isimli kitabımda anlatmışım.

1980 yılında Ankara Hukuk'u 800 civarı öğrenci arasında 5. olarak bitirmem bana burs kazanma ve Brüksel'e doktora yapmaya gitme yolunu açmıştı.

Brüksel/Belçika Yolu

Aşağıda kapak resmi olan "Belçika'da Bir Doktora Öğrencisi" isimli kitabımın ilk sayfasında şu ithaf ifadeleri yer alır: "Prof. Dr. Mualla Öncel, Prof. Dr. Bilge Öztan, Prof. Dr. Ahmet Kumru, Prof. Dr. Nami Çağan'a Teşekkürlerimle. Bana kendimi bulmaya giden yolu gösterdikleri için." Kitabın kapak resmi olarak Brüksel'in simgesi "Manneken Pis"i (İşeyen Çocuk) koyduk.



O günlerde Ankara Hukuk Fakültesinde asistan olmak ya da yurt dışına gidip orada doktora yapmak ikilemi arasında bocalarken bu hocalarımın tamamı bana önceliği yurt dışına vermemi önermişlerdi.

Kitabımın ikinci sayfasında Abraham Lincoln'un şu sözleri yer alır: "Hiçbir şeyden asla vazgeçme. Vazgeçenler yalnızca kaybedenlerdir."

Ve ben bu sözleri şiar edindim çok zorlu geçen Brüksel yıllarımda.

Benim gibi Brüksel Özgür Üniversitesi Hukuk Fakültesinde daha önce doktora yapan Prof. Dr. Durmuş Tezcan

NURETTİN BİLİCİ

kitabıma aşağıdaki Önsöz'ü yazma nezaketini gösterdi.

"Belçika Yılları" Kitabımın Önsözü

Prof. Dr. Nurettin Bilici'nin "Belçika'da Bir Doktora Öğrencisi" isimli anı kitabını elimden düşürmeden üç gün içinde okudum.

Orta Anadolu'nun Çumra Cumhuriyet Lisesinde başlayan, Ankara Hukuk Fakültesinden geçip Brüksel Özgür Üniversitesi Hukuk Fakültesine kadar uzanan bir yolculuğun hikâyesi anlatılıyor: akademik kariyer sevdası, Belçika bursu, yabancı dil sorunu, bursun sona ermesi, büro temizlik işleri, evlenme arzusu, depresyon, Hacettepe Üniversitesinde asistan olma, tekrar burs, İspanyol bir hanımla evlilik...

Doktora tez hocası Brüksel Hukuk Fakültesinin kılı kırk yaran namı hocası Profesör Kirkpatrick olunca kahramanımızın işi zorlaştıkça zorlaşıyor... O ise direndikçe direniyor...

Her yönüyle örnek alınacak bir baskarı öyküsü. Prof. Bilici bugün alanında en çok baskı yapan ve okunan kitapların yazarı ve ülkemizin tanınmış akademisyenlerinden biri.

Ben aynı Hukuk Fakültesinde Sayın Bilici'den 15 yıl önce doktorasını yapmış bir kişi olarak bu işin ne kadar zor olduğunu biliyorum... O dönem doktora giden beş arkadaş yaşadığımız sıkıntıları yazarak deneyimlerimizi bizden sonrakilere aktarmayı düşünmüştük. Ama bunu başaramadık. Bizden önce Belçika'ya giden Prof. Dr. Faruk Erem ve Prof. Dr. Kemal Tahir Gürsoy gibi Hocalarımız da deneyimlerini kitaplaştırmadılar.

Sayın Prof. Dr. Nurettin Bilici bizim yapamadığımızı yaparak tarihe not düşmüştür. Nurettin Hoca büyük zorluklarla mücadele edip amacına ulaşmayı başa-

arak Atatürk Türkiye'sine layık bir insan olduğunu kanıtlamıştır. Kendisini yürekten kutluyorum. Onun anılarının genç kuşaklara rehberlik edeceğine inanıyorum.

Onun doktora sürecini... Cenap Şahabettin'in şu sözü özetliyor: 'Yüce dağlarda kuşa da yılan da rastlanır. Ama biri uçarak diğeri sürünerek oraya ulaşmıştır.'

Şimdi Brüksel'den Barcelona/İspanya'ya uzanan yolun öyküsünü anlatabilirim.

Barcelona Yolu

Barcelona'nın 20 km güneyinde Akdeniz kıyısındaki Casteldefels kazasından olan eşimi Brüksel'de tanıdım.

"Belçika'da Bir Doktora Öğrencisi" kitabımın 264. sayfasında **1.1.1988 tarihinde yazılmış şu not var:**

"1987 yılına Eberhard'ların lüks villasında yapayalnız girmiştim. O gece **1987 yılı için birtakım dileklerde** bulunmuştum. 1 yıl sonra dileklerimin ne kadarının gerçekleştiğini düşünüyorum:

-**Sigarayı** bıraktım.

-**Kendimi tanıma yolunda** hayli mesafe aldım ve kendi iç dünyamda rahatladım.

-**Tez bitmedi** ama çok önemli bir mesafe katettim. Kendime güvenim sonsuz. Dolu dolu çalışıyorum. Sınırları çizdim; ne yapacağımı, nasıl yapacağımı çok iyi biliyorum.

-**Hayat arkadaşımı buldum.** Sevgi boşluğumu doldurdum. Evleneceğiz. Düğünü Belçika'da yapacağız. Buna Le-

onor'un ailesi çok sevindi. Çünkü Türkiye'ye gitmeleri çok zor idi."

Düğün, Düğün Yemeği

1988 yılının mart ayında Türkiye seyahati yaptım. 1,5 yıldır uzakta olduğum ülkeme gittim. Hasreti dayanılmaz hâle gelmişti. 3 hafta Çumra'da; annemle, babamla, kardeşimle, dostlarla hasret giderdim. Akrabalar geldiler, gittiler: konuştuk, yedik, içtik, tartıştık. Leonor'u anlattım onlara. (**Kitap s. 264**)

Gelinlik aldım, yüzük aldım... ve döndüm.

Brüksel'de Düğün

Babam ve annemin gelebilmesi için gerekli vize işlemleri hayli uğraştırdı. Ankara'daki bir arkadaşımın yardımıyla sorun çözüldü ve annem babam Brüksel'e geldiler.

Kayınvalidem ve kayınpederim Matilde-Guido bir gün önce gelmişlerdi. Onları havaalanından alıp eve getirdik.

İsviçre'de yaşayan baldızım Blanki, kızı Leli ile tren yoluyla geldiler. Onları da Gare du Midi'den aldık.

Almanya'dan akrabam Mehmet abi geldi. Belçika polisi, eşi Şerfe yengeyi "Alman oturma izninin 6 aydan az kalmış olmasını" gerekçe göstererek bırakmamış ve kadıncağız Münih'e geri dönmek zorunda kalmış.

Uccle Belediyesi'nde Nikâh Töreni yapıp nikâhımız kıyıldı. Leo'ya güzel bir çiçek yaptırdım. Gelinlikleri de ona çok yakışmıştı.

Nikâha ailelerimizin yanında; Çumralı Muhsin, hanımı, kızları, yine Çumralı



Mayıs 1990. Eşim Leonor ULB Hukuk Fakültesi panosuna asılmış olan doktora tez savunmamı duyuran afişin önünde.

Saffet ve eşi; Belçikalı Elisabeth ve annesi; İtalyan Antonio ve Alman sevgilisi İra; Leo'nun İspanyol arkadaşları olmak üzere toplam 20-25 kişi katıldı.

Nikâhtan çıkarken üzerimize piring yağdırdılar İspanyol kızlar ve 5 yaşındaki Hugo.

Nikâh çıkışı grubu Vanderkindere'de bir kahveye davet ettik; orada soluklandık, bir şeyler içtik.

Düğün Yemeği

"Türk mahallesi" Skarbek'teki Restoran Sultan'da 50 kişi civarında olduk.

Bizim taraftan; Almanya Aachen'dan teyze çocuğu Ramazan ve eşi Maria; Münih'ten Havana teyze, Mehmet abi; yine Almanya'dan hala çocuklarım Mehmet, Refika ve kızları Ayşe; AET'den danışmanım Eberhard, eşi Eva, çocukları Selma ve Richard; Flaman aile Hilde-Leon ve 2 çocuğu; Şenol ve kız kardeşi; Ahmet Sever ve babası; Çumralı hemşehrilerim...

Müzik, dansöz... herkes eğlendi... Yemekler çok güzeldi diyemeyiz. Kişi başı 550 FB ödemiş, şarapları kendimiz götürmüştük...

Öğleyin başlayan yemek 19 sularında bitti.

Guido-Matilde'yi bir türlü dansa kaldıramadık.

Babamın teyzesinin oğlu, "Şarapçı" lakaplı Mehmet abi sağ olsun ambiyanı canlı tutmak için çok gayret sarfetti... Kadınli erkekli Konya kaşık oyunları oynandı. Mehmet abi namına yaraşır şekilde, özellikle İspanyol öğretmen hanımlarla şarap kadehi tokuşturup onları hep sahnede tuttu.

Danışmanım Eberhard'ın dansözle dans edip ardından memesine para sıkıştırması ilgiyle izlendi ve alkış aldı...

Düğün Sonrası (12.6.1988 Pazar)

Davetli akrabalarımıza Brüksel'i gezdirdik: Grand Place, Manken Pis, Atomium...

Ardından Türk yakınlar Almanya'ya Aachen'a doğru yola çıktı. Baldızım Blanki ve kızını trene bindirip İsviçre'ye uğurladık.

Leo'nun annesi babası ve benim annem babamla kaldık. Bois de la Cambre'a gittik. Oradaki göl kenarında asırlık söğüt ağaçları altında güzel fotoğraflar çektik, dinlendik.

Bir gün Brugge'e gittik. Kanallar ve danteller şehrinin gösterdik onlara.

Matilde-Guido'yu 15 Haziran'da uğurladık İspanya'ya. Bizimkilerle baş başa kaldık. Ben masamı yeniden kurup çalışmaya başladım. Leo'nun da yoğun iş temposu tekrar başladı.



Şubat 1990.
Eşimin memleketi Castelldefels'te Belediye Meydanı. Eski Katalan krallar ve kraliçeler

Bir yaz ayı. Çumra'daki Bakkalbaşı Mahallesi'ndeki evimizin bahçesinde annem, babam ve Leonor kahvaltılı sofrasında.